

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПЕДАГОГІЧНА РИТОРИКА»

Шифр та назва спеціальності	Усі спеціальності	Факультет / Інститут	Соціально гуманітарних технологій
Назва освітньо-наукової програми	усіх докторів філософії	Кафедра	Педагогіки і психології управління соціальними системами ім. акад. І.А.Зязюна

ВИКЛАДАЧ

Середа Наталія Вікторівна, sereda.nataliia.khpi@gmail.com

Кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології управління соціальними системами ім. акад. І.А.Зязюна НТУ «ХПІ». Досвід роботи – 13 років. Автор понад 60 наукових та навчально-методичних праць. Провідний лектор з дисциплін: «Основи ораторського мистецтва», «Педагогічне спілкування та риторика», «Педагогічна риторика», «Педагогічна етика», «Основи PR».

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Дисципліна спрямована на: оволодіння фундаментальними систематизованими знаннями з психології та методології спілкування взагалі та педагогічного спілкування тощо; засвоєння системи риторичних категорій; вироблення та вдосконалення культури та техніки мовлення, оволодіння навичками публічного виступу, лекторської роботи; вироблення власного ораторського стилю та стилю спілкування
Мета та цілі	Надати аспірантам систематизовані знання із теоретичних засад педагогічної риторики та сформувані практичні вміння у професійному спілкуванні.
Формат	Лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль - залік
Результати навчання	Готувати доповідь та виступати публічно із застосуванням риторичних прийомів та технік; проводити самоаналіз ораторських здібностей та розробляти програму їх самовдосконалення
Обсяг	Загальний обсяг дисципліни 120 год.: лекції – 20 год., практичні заняття – 20 год., самостійна робота – 80 год.
Пререквізити	«Світоглядні та соціокультурні основи науково-технічної діяльності»
Вимоги викладача	Аспірант зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною та додатковою літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. З метою оволодіння необхідною якістю освіти з дисципліни потрібно відвідуваність і регулярна підготовленість до занять. Без особистої присутності аспіранта підсумковий контроль не проводиться.

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Лекція 1	Теоретичні та практичні аспекти педагогічної риторики	Практичне заняття 1	Образ викладача як оратора. Вербальні й невербальні засоби спілкування.	Самостійна робота	Діагностика сформованості вміння самопрезентації в публічному спілкуванні
Лекція 2	Техніка мовлення	Практичне заняття 2	Способи вдосконалювання професійних характеристик голосу		Діагностика якостей мовлення та складання програми самовдосконалення
Лекція 3	Лекція як провідна форма навчання у ЗВО. Способи впливу мовної культури на аудиторію	Практичне заняття 3	Способи та прийоми мовного впливу на аудиторію		Видатні педагоги минулого та їх риторичні здобутки
Лекція 4	Майстерність педагогічного спілкування	Практичне заняття 4	Форми, етапи та засоби спілкування у різних педагогічних ситуаціях		Розвиток комунікативної складової педагогічної майстерності сучасного викладача
Лекція 5	Культура мовлення викладача	Практичне заняття 5	Робота викладача з підвищення рівня культури мовлення		Виконання індивідуального завдання Підготовка до проведення лекції

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Основна	<p>1. Методичні вказівки та контрольні завдання з курсу „Педагогічне спілкування та риторика” / Укладачі: Н.В.Середа, Т.О.Солодовник. Харків : НТУ «ХПІ», 2015. 48 с.</p> <p>2. Риторика: навч.-метод. посібник / Романовський О.Г., Середа Н.В., Квасник О.В. та ін. Харків : НТУ „ХПІ”, 2008. 160 с.</p> <p>3. Середа Н.В. Основи риторики для бізнес-лідерів: ефективний публічний виступ : навчальний посібник / Н. В. Середа. Київ : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. 40 с.</p> <p>4. Середа Н.В., Квасник О.В. Основи ораторського мистецтва : навчальний посібник. Харків : НТУ «ХПІ», 2020. 304 с.</p> <p>5. Основи педагогіки вищої школи: навчальний посібник / Тovaжнянський Л.Л., Романовський О.Г. та ін. Харків : НТУ “ХПІ”, 2005. 600 с.</p> <p>6. Василенко В., Герман В. Академічна риторика: навч. посіб. для студ. гуманіт. ф-в вищ. навч. закл; Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка, Сум. філ. Харк. нац. ун-ту внутр. справ. Суми : Наталуха А. С., 2011. 275 с.</p> <p>7. Волкова Н.П. Педагогічні комунікації: практич. посіб. Дніпропетровськ : РВВ ДНУ, 2005. 128 с.</p> <p>8. Педагогічна риторика: історія, теорія, практика : монографія / [О. А. Кучерук, Н. Б. Голуб, О. М. Горошкіна, С. О. Караман та ін.] ; за ред. О. А. Кучерук. Київ : КНТ, 2016. 258 с.</p>	Додаткова	<p>1. Богдан Ж., Середа Н., Солодовник Т. Формування комунікативної компетентності студентів закладів вищої освіти : монографія. Харків: Друкарня Мадрид, 2020. 262 с.</p> <p>2. Голуб Н.Б. Риторика у вищій школі. Черкаси : Брама Україна, 2008. 408 с.</p> <p>3. Ріпко І.В., Середа Н.В. Роль інтонаційної виразності у професійному мовленні викладача. <i>Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти</i> : зб.наук.праць / за ред.О.Г.Романовського. Вип.43 (47). Харків: НТУ „ХПІ”, 2015. С. 69-81.</p>
----------------	--	------------------	--

ПЕРЕЛІК ЗАПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАЛІКУ

Сутність та зміст педагогічного спілкування. Функції, види, стилі, етапи педагогічного спілкування. Прийоми та правила педагогічного спілкування. Техніка педагогічного спілкування. Способи вирішення конфліктів в педагогічному спілкуванні. Бар'єри в педагогічному спілкуванні, причини та психологічні механізми їх виникнення. Роль невербальних засобів в педагогічній риторичі. Сутність поняття «культура мовлення». Прийоми активізації аудиторії. Імідж викладача-лектора. Сутність та структура навчальної лекції. Підготовка та проведення лекційного заняття. Специфіка наукового мовлення. Образ ідеального оратора. Основи техніки мовлення (дихання, дикція, тембр, гучність, модулювання, польотність та ін.). Принципи побудови мовлення (виступу). Принципи підготовки до виступу. Особисті дані, необхідні для занять ораторським мистецтвом: загальні й спеціальні здібності, особистісні якості. Напрямки самовдосконалення. Прийоми керування аудиторією. Взаємодія викладача й аудиторії.

ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ

Аудиторне приміщення, дошка

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів для оцінювання успішності аспіранта	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Нарахування балів
	90-100	A	відмінно	
	82-89	B	добре	
	74-81	C		
	64-73	D	задовільно	
	60-63	E		
	35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		

Бали нараховуються за наступним співвідношенням:
 Розподіл балів за теми змістових модулів:
 Відвідування лекційних занять та робота аспіранта на лекції – 4 бали,
 Робота на практичних заняттях – 4 бали,
 Виконання завдань для самостійної роботи – 4 бали.
 Усього – 12 балів за кожною темою.
 Виконання індивідуального завдання, яке включає реферативну роботу обсягом 10-15 стор., самооцінку здатності до публічного виступу та розробку програми самовдосконалення (1-3 стор.), підготовку фрагменту лекції по своїй спеціальності (до 5 стор.), виступ з цим фрагментом перед аудиторією – 20 балів.
 Залік – 20 балів.
 Критерії оцінювання знань та вмінь визначені відповідним Положенням НТУ «ХПІ» від 23.02.2018
<http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/dokumenti-ntu-hpi-2/>

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ

Аспірант повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при нерозв'язності конфлікту доводиться до співробітників відділу аспірантури.

Силабус за змістом повністю відповідає робочій програмі навчальної дисципліни